

Voltant pel Parc

de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Medi Natural

L'ocupació humana

Atenció! arriba el Nadal i...

Opinió

Entrevista a
Anna Mª López

Activitats al Parc

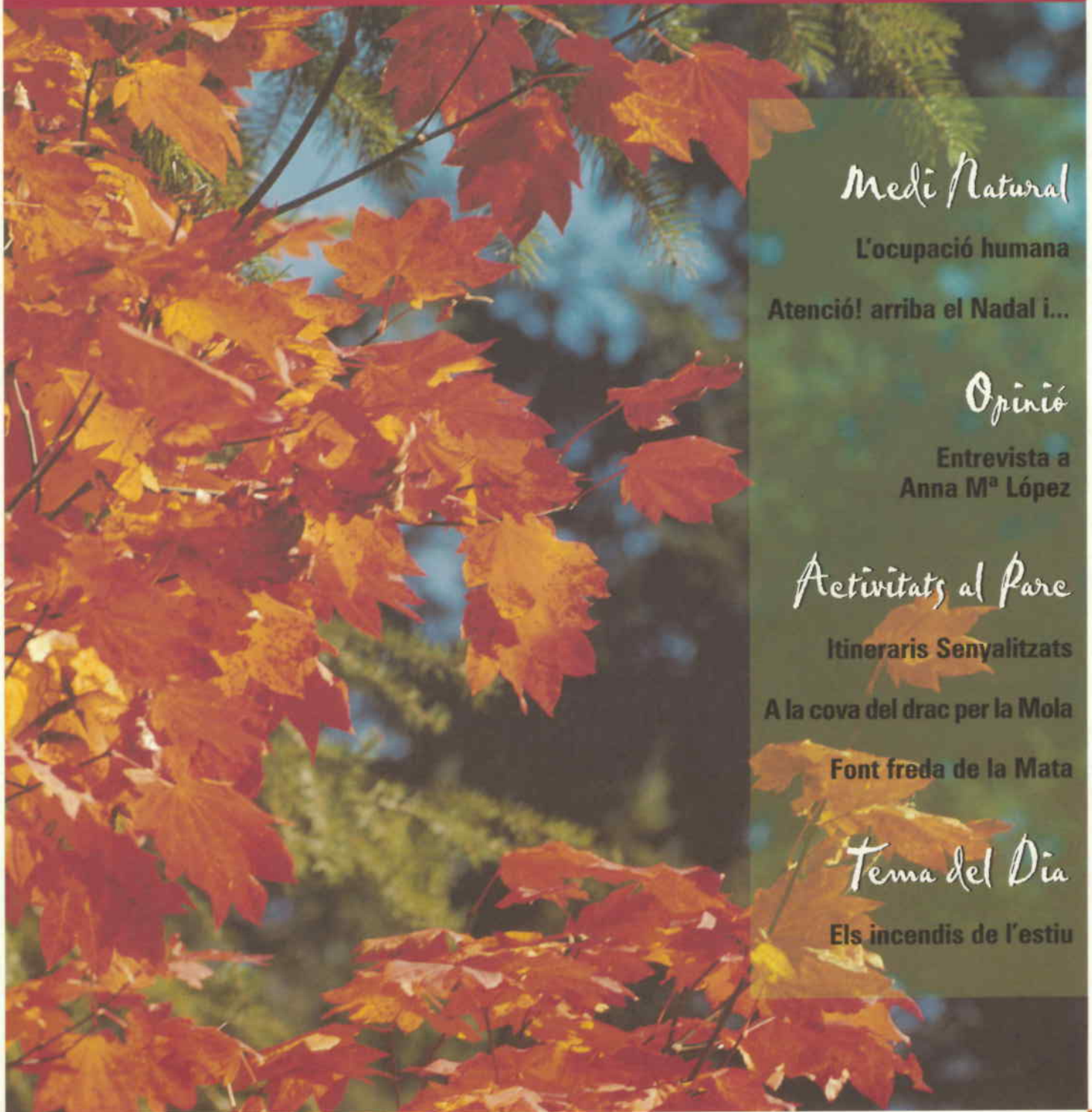
Itineraris Senyalitzats

A la cova del drac per la Mola

Font freda de la Mata

Tema del Dia

Els incendis de l'estiu

Com dèiem al nostre número anterior, es preveia un estiu molt perillós donades les altes temperatures; és per això que demanàvem molt de compte. Per desgràcia els esforços preventius i les recomanacions han estat insuficients i s'han produït tot un seguit d'incendis que han afectat molts espais del territori, i en concret poblacions del nostre entorn i el mateix Parc Natural (més d'un deu per cent afectat).

En primer lloc, des d'aquest editorial volem expressar el nostre pesar, condol i record per les cinc víctimes que es van produir en un d'aquests incendis, veïns de Sant Llorenç Savall, pèrdues humanes irrecuperables que agreugen la situació. En segon lloc, per les repercussions sobre el patrimoni natural que han provocat uns efectes mediambientals que trigarem a recuperar: l'afectació sobre la vegetació i la fauna ha estat catastròfica i la seva regeneració serà llarga i complexa.

Ara cal preveure que el règim de pluges d'aquesta tardor no compliqui la situació ni acabi de malmetre els espais afectats, a causa del risc d'arrossegament de les restes d'arbres i vegetació, el qual erosionaria molt més les zones afectades.

Com sempre davant de qualsevol problema d'aquesta magnitud caldrà fer un debat serè, profund i objectiu sobre els diferents aspectes que afecten els espais naturals per a trobar mecanismes que afrontin amb la màxima eficàcia solucions adients, ja sigui en aspectes de gestió del Parc i dels espais forestals públics i privats, com amb polítiques de regeneració i recuperació dels espais afectats, reforçament de les mesures preventives, ampliació dels mitjans, estratègies de sensibilització i informació, aspectes normatius i legislatius... Entenem que aquestes actuacions han de tenir en compte l'interès general i col·lectiu per sobre d'interessos particulars.

Cal derivar tots els esforços a establir estratègies que evitin que es torni a produir una situació com aquesta i disposar del màxim de mitjans per a afrontar-les quan es produeixen.

L'ocupació humana

L'establiment humà al massís de Sant Llorenç del Munt és conegut des de la prehistòria. Al llarg dels temps, s'hi han anat amuntgant restes que testimonien les ocupacions dels diferents períodes històrics. El període que ha deixat una empremta més profunda és l'alta edat mitjana, època en què es començaren a formar a la rodalia del massís la majoria de nuclis que constitueixen les viles i ciutats actuals.

El més destacable d'aquesta època són les esglésies romàniques i, molt especialment, el monestir de Sant Llorenç del Munt, bastit al cim culminant de la Mola.

La pagesia, abans estesa per tot el massís, avui és residual, però hereva de les tradicions i de la cultura que li donaren esplendor.

Crèdits

Redacció:
Centre de Documentació i Educació Ambiental

Col·labora:
Diputació de Barcelona Àrea d'espais naturals

Edita:
Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa

Disseny i maquetació:
Nexe Disseny Gràfic

Fotografies:
Jordi Canyameres, arxiu CDEA.

Impressió:
Impremta Dit i Fet

Han col·laborat en la redacció d'aquest número:
Ramon Arribas (Regidor de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa) · Salvador Pérez (Cap responsable del CDEA) · Anna Mª López (Tècnica del CDEA) · Susanna Carmona (Periodista) · Personal del Parc i Consell Municipal de Medi Ambient

Ajuntament de Terrassa

Medi Ambient i Sostenibilitat

Centre de Documentació i Educació Ambiental
eco-equip

Diputació de Barcelona
Àrea d'Espais Naturals

Registre subscrit: 20001/2000

Centre d'Interpretació de Mura

Informació:

Obert al públic els dissabtes i festius, de 10 a 14 h.

Visites concertades els dies feiners.

Antigues escoles. 08279 Mura

Tels. 93 831 74 63 · 93 784 43 53

p.santlorenç.mura@diba.es

Atenció! arriba el Nadal i...

Recorda que dins l'àmbit del Parc és prohibit tallar o desarrel·lar la vegetació. És important respectar aquesta norma per tal de preservar l'equilibri ecològic d'aquest espai.

Novetats bibliogràfiques al CDEA

Explorar Catalunya. Viure la identitat i la diversitat a través del paisatge.

60 excursions per a nois i noies de 8 a 12 anys.

Barcelona: Fundació Catalana de l'Esplai, 2002. 247 p.

Aquest llibre aplega 60 excursions pensades per a nois i noies de 8 a 12 anys i es concreta en la descoberta de les serres litorals i prelitorals, i de les comarques de l'interior, tot potenciant l'orientació, l'observació i les actituds de respecte envers el medi i les persones.

Parques Nacionales de España. 26 itinerarios para descubrirlos y conocerlos.

Alamany, Oriol; Vicens, Eulàlia. Barcelona: Lynx edicions, 2003. 301 p.

Llibre ple d'informacions pràctiques i il·lustrat amb fotografies de gran bellesa. Inclou tots els parcs de la Península, les Balears i les Canàries, mapes generals de cada parc, mapes detallats dels 26 itineraris, 268 fotografies i un glossari de noms comuns d'animals i plantes.

Entrevista a Anna Mª López "Podríem dir que som una biblioteca personalitzada"

Natural de Barcelona i mestra per formació acadèmica, fa onze anys que dedica la seva activitat professional a Eco-Equip. Inicialment era Tècnica d'educació ambiental en programes escolars i actualment és Tècnica del Centre de Documentació i Educació Ambiental de Terrassa (CDEA), responsable del Punt d'Informació i del Fons Documental.

Quina és la teva activitat professional i com s'estructura el CDEA?

La meua tasca és, per una banda, la recerca d'informació a través de subscripcions o mitjançant altres canals com llibreries, premsa o la interacció amb l'usuari sobre temes relacionats, com l'energia o el medi ambient. També valoro quin material convé adquirir i porto a terme la tasca de documentació, feig buidat d'aquesta informació i l'ordeno. Alhora m'encarrego de l'atenció a l'usuari. Podríem dir que som una biblioteca personalitzada. Les consultes es fan per telèfon, per correu electrònic o de forma presencial. Hi ha un servei de préstec, tret d'alguns materials específics difícils de recuperar, que són de consulta a sala. Fem una fitxa amb les dades personals, i oferim un servei de préstec de quinze dies i prèroga d'una setmana. Els usuaris són, bàsicament, estudiants de primària, secundària i universitaris, sobretot estudiants de Ciències Ambientals. El nostre és un servei d'assessorament personal amb un miler d'usuaris habituals i un creixement constant.

Explica'm el funcionament de l'apartat referent al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Què hi pot trobar l'usuari interessat en aquesta temàtica?

El Centre de Documentació específic sobre el Parc Natural es crea l'any 1998 amb seu a la Casa Baumann, però el gener de 2000 s'integra al CDEA. Es va considerar més interessant tenir tota la informació mediambiental centralitzada en un sol punt amb més possibilitats horàries per a l'usuari. Aquest apartat pertany a la Diputació però està conveniet amb l'Ajuntament, ja que Terrassa disposava d'un centre específic. La tipologia d'informació és molt diversa i disposem d'un fons documental d'uns dos mil documents de diferents formats, bàsicament articles, estudis, mapes, llibres, documentació de gestió i informes, material audiovisual de temàtica diversa i tesis doctorals.

Quin és el grau de demanda d'aquest material i el nivell d'intercanvi amb altres centres?

Hi ha força demanda de fulls i tríptics d'informació general sobre rutes i possibilitats que ofereix el Parc Natural. En aquest sentit ens complementem amb l'Oficina de Turisme de l'Ajuntament de Terrassa i el Punt d'Informació del Coll d'Estenalles. Estem totalment coordinats, treballam amb bases de dades conjuntes i fem reunions de treball enfocades a facilitar la recerca d'informació a l'usuari. Fem una reunió anual amb els espais protegits de Catalunya i, dos cops l'any, amb diferents parcs naturals gestionats per la Diputació. És un tema molt interessant amb sessions de treball, intercanvi d'experiències i del tractament de la informació, ponències...

L'educació mediambiental és un dels punts d'acció; quins programes educatius desenvolupes?

La relació amb l'educació escolar es manté i s'amplia constantment. Disposem del "Programa integrat d'educació ambiental", que tracta als àmbits educatiu i ciutadà. Està editat en un llibre i s'ofereix a les escoles. Aquest és un tema que interessa potenciar i que ha evolucionat molt. Antigament, l'educació ambiental es tractava únicament des del punt de vista dels hàbits, però avui existeix la necessitat de tractar altres temes, com ara el reciclatge, la contaminació acústica o l'estalvi energètic. Pel que fa a la docència sobre el Parc Natural, disposem d'un programa molt ampli de diferents sortides adaptades a les necessitats dels diferents àmbits educatius, des de parvulari fins a secundària.

Com es difonen les activitats del CDEA?

Editem i distribuïm periòdicament fulls genèrics del CDEA i sobre temàtiques específiques com el tractament de residus, l'estalvi d'aigua, la sostenibilitat, l'Agenda 21, les energies renovables... S'ha editat un catàleg amb tot el material disponible que s'actualitza anualment amb un annex i es distribuïx a escoles i centres cívics, entre d'altres espais de divulgació. El que funciona molt bé, però, és el boca-orella, a banda de la nostra promoció. També tenim presència a Internet. S'hi pot accedir des de la plana de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa: www.mediambienv.terrasa.org, www.mediambienv.terrasa.org, i des de la plana d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona: www.diba.es/parcs i des de www.diba.es/parcs, on trobem informació sobre el Parc Natural i un apartat específic dels centres de documentació des d'on es pot accedir a la base de dades.

Centre de Documentació i Educació Ambiental (CDEA)

C. Cisterna, 39 baixos 2ª · 08221 Terrassa · Tels.: 93 780 89 00 - 93 780 22 92 · Fax: 93 789 31 10
cdea@terrasa.org · www.mediambienv.terrasa.org

Horari: de dilluns a divendres de 9.30 h a 13 h i de 15 h a 18.30 h

Sistema de Qualitat Turística en Espais Protegits

A primers de juny, es va participar a les Jornades d'intercanvi d'experiències sobre la Qualitat Turística als Espais Protegits, al Parc Natural del Carrascol de la Font Roja, a Alcoi. L'objectiu de la "Q" de qualitat és la redacció i el compliment d'una sèrie de Normes de Qualitat de Servei que ha d'oferir un espai natural, tant en els equipaments d'ús públic, com en la prestació de serveis, i de protocols que s'estableixin per al funcionament intern de l'organ gestor. El Parc Natural de Sant Llorenç de Munt i l'Obac es troba en una fase inicial d'aquest programa i actualment ja ha format una comissió directora que ha de redactar les normes i els protocols adients per a l'obtenció final de la "Q" de qualitat.

Consell Coordinador

El passat 5 de setembre va tenir lloc a l'Ajuntament de Sant Llorenç Savall un consell coordinador extraordinari per tractar dels incendis esdevinguts durant l'estiu. Es va tractar de la tramitació d'ajuts als ajuntaments per les despeses ocasionades durant els treballs d'extinció del foc, i de la proposta de creació d'una associació de propietaris per coordinar les actuacions i ajudes per gestionar les finques cremades.

Masies de la Muntada i Marquet de la Roca

Les Masies ubicades a la Vall d'Horta, propietat de la Diputació de Barcelona, han estat adjudicades. La Muntada serà gestionada pel grup Avalot (UGT) per crear una escola de natura; la masoveria del Marquet de la Roca serà habitada per personal de l'associació L'obrador de Sabadell, i hi haurà un punt d'informació i s'hi duran a terme activitats lúdiques i educatives envers el parc.

Exposició: 30 anys de Parcs Naturals

Un dels últims actes que va presidir el senyor Manuel Royes com a president de la Diputació de Barcelona, va ser la inauguració de l'exposició "30 anys de Parcs Naturals" a la Casa Nova de l'Obac, on estarà exposada fins al 9 de novembre del 2003, per passar a ser una exposició itinerant pels municipis de les rodalies. A partir de l'11 de novembre es podrà visitar al Municipi de Mura.

Nou itinerari

Ha estat editat una nova excursió senyalitzada aprofitant un recorregut ja existent, el GR-5. "De Rellinars al coll d'Estenalles (GR-5)" inicia el recorregut al sector occidental i s'endinsa al cor del parc utilitzant els camins de les carenes de la serra de l'Obac fins a arribar als peus del Montcau.

Àrea d'Esplai de les Arenes

Ha estat donada la concessió administrativa de l'Àrea d'Esplai de les Arenes, del Municipi de Castell del Vallès, a l'empresa d'inserció laboral "Recursos Solidaris". L'Àrea oferirà serveis de bar i d'altres activitats lúdiques i educatives envers el parc natural, i s'obrirà durant el primer trimestre de l'any 2004.

Itineraris senyalitzats

Són recorreguts a peu degudament senyalitzats, habitualment de forma circular, que transiten per diferents indrets del Parc Natural, pensats per mostrar la riquesa del seu patrimoni natural i cultural. Alguns recorreguts disposen d'un tríptic explicatiu que permet fer l'itinerari de forma autoguiada. Cal demanar-los als diferents punts d'informació del Parc.

A la cova del Drac per la Mola

Sortida: aparcament de Can Pobra
Longitud: 4.500 m
Durada: 1 h 40 min

Dificultat: L'itinerari circula principalment per camins amples i també per petits corriols amb algun tram amb pendents.

Està senyalitzat amb fites destacades amb color groc. És apte per a un públic amb una mica d'experiència en caminar per la muntanya.

Font Freda de la Mata

La podem trobar a uns quinze minuts del coll de Garganta, al camí vell de La Mata a Coma d'en Vila. A partir d'aquest indret, se segueix un camí pel cantó de tramuntana, amb una forta baixada que s'accentua prop de la font, on segueix per una marea de graons formats per les mateixes roques fins a arribar a un petit pla on hi ha la font. És de raig, té una volta d'obra, i alimenta dos safareigs. Uns vells arbres ombregen el pla.

Exret del llibre: *70 fonts de Sant Llorenç del Munt i l'Olivac*, E. Grau / F. Vancells, Ed. Cau Ple de Lletres.

Els incendis de l'estiu

Aquest estiu del 2003 ha estat malauradament un malson per a molts de nosaltres, a causa dels greus incendis que s'han donat en el sector nord-oriental del parc.

La meteorologia que hem tingut durant l'estiu ha estat especialment calorosa i seca; cal destacar que s'ha arribat a temperatures de 39°C i a humitats relatives mínimes del 7%. Aquests fets van motivar que, a causa de l'elevat perill d'incendi, i després de la recomanació de la Direcció General d'Emergències de la Generalitat i d'haver informat els ajuntaments, es prohibís la circulació de vehicles per les pistes de l'interior del parc.

Durant la campanya de prevenció d'incendis, els vigilants van detectar més de cinquanta incidències relacionades amb focs. Cal destacar l'incendi de Castellvell i el Vilar (fora del parc), el de Sant Vicenç de Castellet (fora del parc), el de Talamanca (200 ha al límit del parc) i el de Sant Llorenç Savall, Mura, Granera, Monistrol de Calders, Gallifa i Castellterçol (4.500 ha, de les quals el 40% eren dins de parc). Aquest últim incendi es va iniciar a la Vall d'Horta i es va propagar en direcció nord-est. Els municipis més afectats han estat Sant Llorenç Savall i Granera amb 2.023 ha cremades el primer i 1.271 ha cremades el segon.

El foc ha tingut una incidència important sobre els diferents elements que intervenen en els sistemes naturals del parc natural i zones properes. El sòl es veurà greument afectat, ja que la pèrdua de la coberta vegetal i els forts pendents existents en molts indrets facilitaràn l'arrossegament de matèria orgànica, imprescindible per a la regeneració vegetal.

La vegetació és l'element més afectat visualment, ja que han quedat afectades pinedes de pi blanc (45,5%), pinedes de pinassa i pi roig (32%), comunitat d'alzinar (13%), i comunitats de brolla (de romaní, bruc i estepes) i matollar (6,9%), restat un petit percentatge de comunitats com cingleres muntanes amb màquies de boix i savina. L'impacte ecològic ha estat important, ja que algunes àrees eren comunitats clímax molt ben constituïdes.

La fauna més afectada per l'incendi han estat probablement els invertebrats així com els rèptils i els micromamífers. Els peixos també han patit l'impacte de l'incendi, que ha provocat el canvi de les condicions fisicoquímiques de les basses on subsisteixen a l'estiu. Molts dels ocells i els grans mamífers segurament han pogut escapar a les flames, però la pèrdua del seu habitat també suposarà un fort impacte per a aquestes poblacions.

Com a propostes d'intervenció s'estan adoptant diferents mesures. Mesures de caràcter hidrològic, amb l'objectiu de minimitzar els efectes perjudicials de la pluja, sobretot quan té caràcter torrencial, sobre el terreny desproveït de vegetació, a fi i efecte d'evitar, en la mesura que es pugui, pèrdues de sòl i abocament de cendres als torrents. Mesures per a la restauració de la vegetació, amb l'objectiu de facilitar i, si s'escau, ajudar que la coberta vegetal es regeneri en condicions òptimes, amb la finalitat de poder gaudir dels seus beneficis al més aviat possible (protecció contra l'erosió, productes forestals, caça, lleure, etc.).

Estació Meteorològica de la Vall d'Horta (dades referents als mesos de Juny, Juliol i Agost)

Anys	Temperatura				Humitat			Pluviositat
	T m.m.	T m.max.	T m.mín.	T max.ab.	H m.m.	H m.mín.	H mín.ab.	
1998	18.0	26.4	8.5	33.8	72.6	38.6	12.0	113.2
1999	20.5	28.4	10.7	36.7	68.0	36.3	16.0	78.0
2000	19.6	28.3	10.6	36.6	66.6	33.4	12.0	121.6
2001	20.6	29.4	9.8	38.0	62.3	29.6	10.0	
2002	19.3	27.9	9.7	36.1	66.4	34.1	13.0	257.1
2003	23.0	31.9	13.0	39.0	56.4	27.5	7.0	120.2

Si estàs interessat en rebre aquest butlletí posa't en contacte amb el CDEA, C. Cisterna, 39 baixos 2º. 08221 Terrassa. Tel.: 93 780 89 00. cdea@terrassa.org

Ajuntament de Terrassa

fem
bon
ambient

www.mediambient.terrassa.org